

Konjunktiv I

Tvoření KI

Tvary K I se tvoří přidáním „-e“ ke kmeni slovesa, po kterém teprve následuje koncovka odpovídající osobě. Osobní koncovky konjunktivu I jsou odvozeny z přítomného času v oznamovacím způsobu (Indkativ).

Ich	~e	wir	~en
Du	~est	ihr	~et
Er/sie/es	~e	sie	~en

Pouze „sein“ se časuje nepravidelně:
ich **sei**, du **sei(e)st**, er **sei**
wir **seien**, ihr **sei(e)t**, sie **seien**

příklad: gehen

Infinitiv	Indikativ Präsens	Konjunktiv I
Gehen	du gehst	du gehest
	er geht	er gehe

Konjunktivem I lze zachytit i časové souvislosti, zejména předčasnost. Konjunktiv složených časů se tvoří s pomocnými sovesy „sein“ a „haben“ podle pravidel, platných i v oznamovacím způsobu těchto časů.

Indikativ Perfekt	Konjunktiv I
Sie ist gegangen	sie sei gegangen

Indikativ Futur I	Konjunktiv I
Er wird gehen	er werde gehen

Indikativ Futur II	Konjunktiv I
Sie wird gegangen sein	sie werde gegangen sein

Tvary Präterita a Plusquamperfekta ve spojovacím způsobu I neexistují.

Některé tvary spojovacího K I se shodují s tvary oznamovacího způsobu, např.

ich gehe – ich gehe

wir werden gehen – wir werden gehen

V osobách, kterých se tato shoda týká, se proto místo spojovacího K I použijí tvary spojovacího K II (viz dále).

Často se spojovací způsob I nahrazuje i tvarem „würden“ + infinitiv časovaného slovesa.

Sie sagte, es regne. - Sie sagte, es würde regnen.

V hovorové němčině se K I nepoužívá vůbec, bývá nahrazen oznamovacím způsobem.

Sie sagte, es regne. – „Sie hat gesagt, dass es regnet.“

Užití tvarů K I

Spojovací způsob I se obecně používá spíše jen v psaném jazyce, a to hlavně v nepřímé řeči.

Mein Bekannter sagt, er habe geheiratet – Můj známý říká, že se oženil.

Typicky v protokolech či věcných zprávách, a také v receptech.

*Der Angeklagte habe dem nichts hinzuzufügen. – Obžalovaný k tomu nemá co dodat.
Man nehme 2 dkg Butter. – Vezmeme 2 dkg másla.*

K I také vyjadřuje (nepřímo vyjádřené) přání.

Sei es doch so. – Ať je to tak.

Spojovací způsob I se ale také používá v mnohých ustálených slovních spojeních.

*Es lebe der König! – Ať žije král!
Dein Reich komme, Dein Wille geschehe. – Staň se vůle Tvá ...
Wie dem auch sei. – Ať je to jak chce.*

Konjunktiv II

Tvoření tvarů

Spojovací způsob II se tvoří z Präterita přidáním „-e“ ke jeho kmeni, koncovky jsou stejné jako u K I. Silně časovaná slovesa, jichž kmenovou samohláskou je „a“, „au“, „o“ či „u“, jsou přehlasována.

er kam (kommen) – er **käme**
singen – sang, backen – buk/büke, fliegen – flöge, ...

Nezbytné jsou však pouze tvary „haben“, „sein“ a modálních sloves:

ich **wäre** / **hätte** / **würde**
du **wär(e)st** / **hättest** / **würdest**
er **wäre** / **hätte** / **würde**
wir **wären** / **hätten** / **würden**
ihr **wär(e)t** / **hättet** / **würdet**
sie **wären** / **hätten** / **würden**

Proč? V této podobě se totiž používají hlavně ona výše zmíněná spolu s některými silnými slovesy. Zejména v hovorové němčině se totiž používá složený tvar s „würde“:

er **würde** kommen – přišel by (teď)

Ani v rámci K II neexistují tvary Präterita či Plusquamperfekta. Chceme-li tedy vyjádřit situaci, která by se odehrála v minulosti, použijeme wäre/hätte a přičestí minulé (Partizip II).

er **wäre gekommen** – přišel by (včera)

Užití tvarů K II

Spojovacím způsobem II lze děj nebo skutečnost označit jako jednoznačně nepravdivou nebo nepravděpodobnou.

Niemand ist so klug, als dass er alles wüsste. – Nikdo není tak chytrý, aby věděl všechno.

Označuje často také podmínku nějakého děje či skutečnosti, která již nemůže (znovu) nastat.

Wärest du früher aufgestanden, hättest du- Kdybys vstal/a dřív, tak bys ...

Spojovací způsob II také zdůrazňuje, že se jedná pouze o představu či přání.

Ich wünschte, es wäre anders gekommen. – Přál bych si, aby to (bývalo) dopadlo jinak.

Používá se však také v nepřímé řeči, nejsou-li tvary K I jednoznačně rozlišitelné od způsobu oznamovacího.

Er sagte, er wäre krank gewesen.

Zde spojovací způsob II slouží i k vyjádření opatrnosti, pochyb či rozpaků.

Wäre denn so etwas überhaupt möglich? – Bylo by něco takového vůbec možné?

Das könnte man auch anders machen. – To by šlo udělat i jinak.

Sie könnte schon in den Urlaub gefahren sein. – Možná už odjela na dovolenou.

K II také vyjadřuje zdvořilost, především v otázce.

Könnten Sie das für mich machen? – Mohl/a byte to pro mě udělat?

Hätten Sie einen Moment Zeit? – Měl/a byste na moment čas?

Ich hätte gerne ein Bier. – Rád/a bych pivo.